

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української філології
Кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Збірник наукових праць учасників
VI Міжнародних наукових читань
«Лінгвістичні студії молодих дослідників»
пам'яті професора К. Ф. Шульжука
(Рівне, 25 травня 2016 р.)

Випуск 7

Рівне
2016

УДК: 81.161.2

ББК: 81.2 Укр.

Л 59

*Затверджено до друку вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 3 від 31 березня 2016 року)*

Рецензенти:

Степаненко Микола Іванович, доктор філологічних наук, професор, ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Висоцький Анатолій Васильович, доктор філологічних наук, професор, директор Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Редакційна колегія:

Вокальчук Г. М., доктор філол. н., проф., зав. каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ (гол. ред.);

Гаврилук Н. В., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ (заступник гол. ред.);

Ричагівська Ю. Є., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ (заступник гол. ред.);

Щербачук Н. П., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ (заступник гол. ред.);

Архангельська А. М., доктор філол. н., проф. каф. славистики (секція україністики) Університету ім. Ф. Палацького в Оломоуці (Чеська Республіка);

Деменчук О. В., доктор філол. н., професор, зав. каф. романо-германської філології РДГУ;

Тищенко О. В., доктор філол. н., професор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Хом'як І. М., доктор пед. н., проф., зав. каф. української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Богдан С. К., канд. філол. н., проф., зав. каф. історії та культури української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Кірілкова Н. В., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

Кузьмич О. О., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

Мединська Н. М., канд. філол. н., проф., зав. каф. української мови та методик викладання Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука;

Степанова О. І., канд. філол. н., доцент каф. педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) РДГУ;

Совтис Н. М., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

Шкарбан Т. М., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

Шульжук Н. В., канд. філол. н., доцент, зав. каф. методики викладання та культури української мови РДГУ;

Адах Н. А., канд. філол. н., доцент каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

Максимчук В. В., канд. філол. н., викл. каф. української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Ліпкевич О. Б., аспірантка каф. української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ.

Л 59

Лінгвістичні студії молодих дослідників: Збірник наукових праць учасників VI Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників» пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, 25 травня 2016 р.). – Рівне : РДГУ. – Вип. 7. – 2016. – 252 с.

ISBN 978-966-2254-33-4

До збірника увійшли статті учасників VI Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників», присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет; 25 травня 2016 р.). У працях розглянуто актуальні питання сучасної української мови, історії української мови, лінгво- й ідіостилістики, неології, культури мови.

Для викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

Видання здійснено в межах наукового проекту кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету «Лінгвістичні студії молодих дослідників» за сприяння управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації.

© Авторів статей, 2016

УДК 811.161.2'373:821.161.2-1.09

Метелюк Ірина*(Науковий керівник – Вокальчук Г. М., доктор філологічних наук, професор)*

ОСОБЛИВОСТІ СЛОВНИКОВОГО ПРЕДСТАВЛЕННЯ АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ ІЗ СЕМАМИ 'ЕМОЦІЯ', 'ПОЧУТТЯ' В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ – ХХІ СТОРІЧ

Стаття присвячена аналізу складних випадків лексикографування авторських лексичних новотворів – назв емоцій та почуттів, засвідчених у словнику української поезії ХХ–ХХІ сторіч. Проаналізовано семантичні особливості індивідуально-авторських найменувань, що належать до різних частиномовних класів. Доведено актуальність створення «Словника індивідуально-авторських найменувань із семами 'емоція' 'почуття' в українській поезії ХХ–ХХІ сторіч» із залученням до його реєстру аналізованих оказіональних одиниць.

Ключові слова: авторська неографія, авторський лексичний новотвір, емоція, неолексема, почуття, тематична група, українська поезія ХХ–ХХІ ст.

The article analyzes complex cases of lexicography of author's lexical new-formation – the names of emotions and feelings, attested in the poetic dictionary of the ХХ–ХХІ centuries.

Semantic features of the individual author's names that belong to different word classes are analyzed. The urgency of creating of the "Dictionary of author's lexical new-formation with semes of 'emotion', 'feeling' in Ukrainian poetry of the ХХ–ХХІ centuries" with involvement of analyzed occasional units, is proved.

Key words: author's neography, author's lexical new-formation, emotion, neolexeme, feelings, thematic group, Ukrainian poetry of the ХХ–ХХІ centuries.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасні антропозорієнтовані тенденції дослідження мовних явищ, в основі яких лежать взаємостосунки мови й мовця, на перший план висувують людину, що сприймає й осмислює світ, формує й структурує своє повідомлення про нього. В. фон Гумбольдт уважав, що мова як продукт активної діяльності людини наскрізь пронизана почуттями, і є не просто засобом спілкування, взаєморозуміння, а справжнім світом, який поєднує зовнішню дійсність із внутрішніми інтенціями, внутрішнім світом людини [7].

Аналіз останніх досліджень. Проблема лексикографічної інтерпретації української експресивної лексики присвячено праці Н. І. Бойко [2], [3], Н. В. Гуйванюк [6, с. 88 – 95], Л. П. Жаркової [9, с. 76 – 80] та ін. Українські дослідники неодноразово наголошували на актуальності створення ідеогра-

фічних словників [12], у яких віддзеркалено особливості національної мовної картини світу. Не менш актуальним завданням українського словництва є й укладання реєстрів авторської емоційно-експресивної лексики, зокрема індивідуально-авторських назв емоцій та почуттів.

Метою пропонованої статті є аналіз основних труднощів лексикографування новотворів у процесі укладання «Словника індивідуально-авторських найменувань із семами 'емоція', 'почуття' в українській поезії ХХ–ХХІ сторіч».

Джерельною базою дослідження слугували реєстри «Короткого словника авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття» [4, с. 94 – 492], словників авторських лексичних новотворів сучасних українських поетів [1, с. 52 – 132], [5, с. 60 – 135], [11, с. 181 – 264], [14, с. 65 – 179], [17, с. 158 – 477] та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Словникова стаття «Словника індивідуально-авторських найменувань із семами 'емоція', 'почуття' в українській поезії ХХ–ХХІ сторіч» укладена відповідно до лексикографічних параметрів опису новотворів у сучасних словниках авторської неологічної лексики. Усього описано близько 1300 лексичних інновацій. Усі слова зафіксовано зі збереженням мови і графічного оформлення першоджерела. Описувані одиниці наводяться у традиційних початкових формах, властивих відповідним частинам мови. Після кожного авторського лексичного новотвору (далі – АЛН) вказано його граматичну характеристику, напр.: **радісно-ясний**, прикм., *І осміхається вона, / дитина радісно-ясна (ДХ:225 # 1929–1930)*. У деяких словникових статтях наявні ремарки, які уточнюють розуміння поетичного тексту загалом і новотвору зокрема. Додаткова інформація подана в квадратних дужках із вказівкою на укладача, напр.: **печаль-зажура**, ім., ж. р., *Коли воно [сонце. – І. М.] на злот-струні / Нам розганя печаль-зажуру (АГр:16 # 11.01.1998)*. Після контексту в круглих дужках подано вказівку на першоджерело, у якому вжито АЛН. Із їхньою допомогою відомий автор і видання, з якого подано ілюстративний матеріал до АЛН; через двокрапку вказано сторінку. У словниковій статті зафіксовано дату появи новотвору, подану після знака #.

У процесі формування реєстру авторських назв емоцій та почуттів виникали певні труднощі, зумовлені, по-перше, самою природою АЛН, які зазвичай ужиті лише в лексиконі конкретного автора з певною стилістичною метою, а по-друге, специфікою опису та систематизації цих позасистемних мовленнєвих одиниць.

Одним із найсуперечливіших виявились питання щодо фіксації в реєстрі «Словника...» номінацій зі стрижневим значенням лексеми *душа*-. Зауважимо, що концепт *душа* є об'єктом вивчення не лише релігієзнавства (богослів'я), етнографії, філософії, біоенергетики, фізики, медицини, психології, а й лінгвістики, що безпосередньо стосується нашого дослідження.

До реєстру «Словника...» вміщено близько 38 одиниць, які містять у своєму структурному складі компонент *душа*-. Найчисельнішу групу формують субстантивні юкстапозити, які дають змогу точніше схарактеризувати зазначений денотат: *душа-віконце* (І. Яковлева), *душа-вовчиця* (І. Вальчук), *душа-повія* (А. Криловець), *душа-сирота* (О. Богачук), *душа-скатертину* (І. Павлюк) та ін. У наведених найменуваннях утілені яскраві образи-порівняння, які всебічно відтворюють емоційно-чуттєві стани ліричних героїв, подеколи персоніфікують денотат. В. І. Кононенко влучно зазначив: «Людські якості й суспільні явища, природу й конкретні предмети – все можна схарактеризувати словами. За один із таких «оцінювачів» служить прикладка. Схожа вона на порівняння, бо за допомогою слів, оформлених у вигляді прикладки, можна зіставляти одні явища з іншими, встановлювати подібність» [13, с. 55].

У досліджуваному корпусі новотворів зафіксовано лише два складені найменування денотата *душа* з флорокомпонентами, які надають відтінків значення самотності та увиразнюють відчуття незахищеності:

Душа-дичка, ім., ж. р., ...*душу-дичку* хтось дочасно трусить (СУ:21 # 1992);

Душа-лілея, ім., ж. р., *Як не зможуть пригнути, то підступно таки / обдурять / Й чоботиськом розмажуть об асфальт / твою душу-лілею* (ПВ2:105 # ~2000-і).

М. В. Скаб зазначає, що впродовж століть найстійкішими та найскладнішим у текстах художньої літератури виявилися два значення слова *душа* – релігійне та психологічне, що спричинено його абстрактністю, синкретичністю та багатоаспектністю [15, с. 8].

За християнським ученням людина складається з тіла, душі і духу, проте згідно з уявленням про душу українського народу – з тіла і безсмертної душі. Таке бачення, очевидно, зумовило появу в поетичному словникові ХХІ ст. АЛН *душа-тіло*, ім., *А вона – / Та любов – / Ще пече ж вона / Душу-тіло* (ІП12:93 # 13.02.2006).

Величністю та святістю позначений новотвір *душа-храм* (Г. Царик), до складу якого входить назва релігійної споруди. У цьому АЛН зреалізовані семи 'внутрішній психічний світ людини, з її настроями, переживаннями, почуттями' та 'молитовне місце': *душа-храм*, ім., ж. р., *О, скільки Каїнів між нами / У світі грішному живе / І топче ніжні души-храми...* (ГЦ1:168 # 1998).

В узуальному словотворі суфікс -ен(я) переважно служить для утворення деминутивів на позначення недорослих істот (*кошеня, каченя*). Негативна конотація в інновації *душеня* (Г. Чубай) (у російській мові наявний відповідник *душёнка*) не експлікована в семантичній структурі новотвору, однак набуває негативної оцінки в контекстуальному оточенні, що актуалізується за допомогою означення підлий: *душеня*, ім., с. р., *В двадцятий вік не просто жити, / Де неспокійна кожна мить, / Де можна атом поділити, / Але душі не поділить / На половину чи й на більше / Маленьких підлих душеньят* (ГЧ:123).

Стилістичного відтінку неповноти вияву ознаки надає інновації *півдуша* (В. Стус) афікоїд *пів-*, а також аналогічні за структурою АЛН у межах того самого контексту: **півдуша**, ім., ж. р., *Земна півкуля брижилась од жару, / і півдуші ті спогоди приспали, / і півсебе услід за сном пішло* (Стус5:42 # 1968); *О царство півсерць, півнадій, півпричалів, / півзамірів царство, півзмаг і півдуш!* (Стус2:98 # 1972–1980).

Менш чисельною є група авторських ад'єктивів із семами 'емоція', 'почуття'. Проаналізуємо семантику декількох із них. АЛН *глибокодушевний* О. Пухонської утворений від прикметника *душевний*, що характеризується такою семантикою: 1. «зв'язаний з внутрішнім психічним світом людини, її настроями, переживаннями та почуттями // який викликає приємні почуття, приємно вражає. 2. щирий, відвертий, сердечний» [16, т. 2, с. 477]. Компонент *глибоко-* інтенсифікує значення аналізованого вище складника АЛН: **глибокодушевний**, прикм., *Вартий ти? / а чи вартий / Ран глибокодушевних / Яких не собі просив?..* (ОП2:34 #~2009).

У цієї ж авторки зафіксований новотвір *крилатодушевний*. До основного значення *душевний* додано компонент *крилато-*, що має відтінок «вільний, розкутий».

Оскільки О. Пухонська – учениця та дослідниця творчості Ігоря Павлюка, одного з найактивніших поетів-словотворців, для мовостилію якого теж характерні словесні експерименти з компонентом *душа-*, маємо підстави говорити про творче наслідування, пор.: **різано-душевний**, прикм., *Лиш синій бинт падучої зорі / Прикриє рану різано-душевну...* (П8:249 # 27.04.2004).

Із відтінком ширості, щедрості вжито новотвір *уседушевний* (Н. Диб'як), який є антонімом до *бездушний*, що тлумачиться так: 1. «який нічого не відчуває, не відчуває (про неживу природу, речі в протиставленні їх живим істотам). 2. позбавлений гуманних почуттів, безсердечний, жорстокий. 3. байдужий, холодний» [16, т. 2, с. 127]: **уседушевний**, прикм., *Благословиться поетки незвичний каприз / Сонячним дотиком уседушевного свята!* (НД3:40).

Новотвір *темнодушний* (А. Грицай) характеризує людину з темною, обмеженою, нещирою душею: **темнодушний**, прикм., *Невже ми й досі ще німі, / Мов ті раби, що темнодушні...* (АГр:55 # 10.09.2003).

Негативна конотація експлікована в АЛН *душезапроданець* (В. Сосюра), *душепродажний* (О. Богачук), уживаних для характеристики осіб, які продають свою честь, гідність за матеріальні вигоди; *куцодушний* (В. Кучерук) – для характеристики особи з обмеженими морально-етичними якостями.

Окремо слід сказати про правомірність залучення до «Словника...» АЛН із компонентом *серце-* (засвідчено близько 65 одиниць). Для української мови, як і для більшості мов світу, притаманний факт інтерпретації дуальної природи серця як одного з феноменів буття: серце – «орган людського організму» і серце – «душа, свідомість, емоції, психічні переживання, почуття» [10, с. 95]. Відтак, закономірною є поява в поетичному лексиконі ХХст. АЛН

серце-душа, ім., *Зігрійся, друже, вином і часм, / Серцем-душею тебе стрічаєм* (Таран1: 168).

Отже, у первинному значенні серце – центральний орган системи кровообігу, у переносному значенні – місце зосередження почуттів, емоцій людини. Для християнської етики серце є «вмістилищем» любові. Так, у реєстрі «Словника...» переважають оцінно-характеризувальні прикметникові АЛН із компонентом *серце* – на позначення емоційно-чуттєвих станів особи із позитивною конотацією в семантиці:

М'якосердечний, прикм., *Співучі, м'якосердечні анти, / русі руси, / русява Слов'яніс – / Україно!..* (Бабій7:24);

Святосердний, прикм., *Хто, від недужого царя-сердеги, вклонявсь: нехай Цілитель святосердний дарує з порятунком образ* [Цит. за: ПССП-01:237];

Теплосердний, прикм., *У Неділю Святу Великодню, / Коли дзвони ясні стали грати, / Ревно плаче за долю народню / Теплосердна Пречистая Мати* (МитІЗ:27 # 08.08.1960).

Наведені АЛН характеризують добрих, чуйних, щирих, доброзичливих осіб.

Серце може бути й центром зосередження негативних почуттів, що зумовлюють лихі думки, вчинки, вбивство, перелюб, розпусту, крадіжку, фальшиві свідчення, богозневагу тощо. Відтак, меншу за кількістю групу формують ад'єктивні АЛН на позначення негативних ознак денотата:

Камінносердй, прикм., *І, знову ставши до двобою / З камінносердим хижакком, / Брати ідуть рука з рукою / Ворожий відбивать погром* (МРЗ:61 # 06.08.1942);

Порожньосердй, прикм., *Порожньосердй вибільшився світ, / мов простору запрагло німування...* (Стус3:174 # 1973–1979).

У трикомпонентному АЛН *зубовно-серце-душний* (Б. Чіп) поєднано значення стійких сполучень *крізь зуби, скреготати зубами*, які позначають небажання щось робити, та лексеми *душа*: **зубовно-серце-душний**, прикм., *Він проявляє доброту крізь скрегіт зубовно-серце-душний* (Б. Чіп: Київ-2010. – № 6:5).

Значні труднощі в процесі лексикографічного опису викликають АЛН, складної семантичної структури на зразок *заліляти* (О. Богачук), *скаменючитися* (М. Тимчак).

Ми погоджуємося з міркуваннями І. В. Чепуріної, яка вважає, що взаємодія семантичного поля емоцій та почуттів із іншими семантичними полями здійснюється через кореляції прямих і переносних значень [18, с. 5]. Таким способом однією неолексемою письменники нерідко позначають відразу два денотати, один із яких (емоція, почуття) передається диференційною семою як додатковий. Так, у новотворі *заліляти* (О. Богачук) поєднано семи 'почуття ніжності' та 'квітка лілія' (народнопоетичні назви – лілея, лелія) – символ жіночої краси, ніжності, дівочої чистоти, чарів, цноти [8, с. 338]: **заліляти**, дієсл., *Розплети свою чорну косу / І накрій мені очі нею... / Я у пісню її понесу*

/ І цілунками *залілею*. (ОБ:270). Контекст дає підстави тлумачити АЛН так: *заліляти* – заніжити, залюбити.

У АЛН *скаменючитися* (М. Тимчак) твердість каменю символізує жорстокосердість («Камінна душа», «Серце як камінь») [8, с. 271]: **скаменючитися**, дієсл., *Живу, як степ, витоптаний ордами. / Вже навіть серце / скіфською бабою скаменючилось*. (Тимчак:22 # ~1980-і). Отже, *скаменючитися* – стати (зробитися) жорстоким, черствим; очерствитися.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що для формування реєстру «Словника...» необхідним є попередній глибокий семантико-словотвірний аналіз авторських емотивів. Специфіка досліджуваного мовного матеріалу визначає в перспективі укладання «Тематичного словника...» із залученням до його реєстру відповідних оказіональних одиниць.

Література:

1. Адах Н. А. Словник авторських лексичних новотворів Василя Барки // Адах Н. А. Авторські лексичні новотвори Василя Барки (семантико-дериваційний та лексикографічний аспекти / Наталія Адах ; за ред. Г. М. Вокальчук. – Рівне : Вид-во Олега Зеня, 2007. – С. 52–132.

2. Бойко Н. І. Українська експресивна лексика в словнику, мові та мовленні : Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей / Н. І. Бойко. – Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. – 217 с.

3. Бойко Н. І. Українська експресивна лексика: семантичний, лексикографічний і функціональний аспекти : [монографія] / Н. І. Бойко. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2005. – 552 с.

4. Вокальчук Г. М. Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття / Г. М. Вокальчук // Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект) : [монографія] / Г. М. Вокальчук ; за ред. А. П. Грищенка. – Рівне : Перспектива, 2004. – С. 94–492.

5. Гаврилюк Н. В. Словник авторських лексичних новотворів київських неокласиків / Н. В. Гаврилюк // Київські неокласики: словотворчість / Н. В. Гаврилюк ; відп. ред. Г. М. Вокальчук. – Острого : Вид-во НаУ «Острозька академія», 2009. – С. 60–135. – (Лексикографічна серія «Українська індивідуально-авторська неографія» ; вип. 2)

6. Гуйванюк Н. В. Емоційно-оцінна лексика у словнику буковинських говірок / Ніна Гуйванюк // Мовознавчий вісник : зб. наук. пр. / МОНМС України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси, 2011. – Вип. 12–13. – С. 88 – 95.

7. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт ; [пер. с нем. / общ. ред. Г. В. Рамишвили]. – М. : Прогресс, 2000. – 400 с.

8. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : [словник-довідник] / Віталій Жайворонок. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.

9. Жаркова Л. П. Емоційно-оцінні назви осіб у системі художньо-зображальних засобів мови / Л. П. Жаркова // Мовознавство. – 1970. – № 2. – С. 76 – 80.

10. Іванів Р. О. Концепт «Серце» як компонент концептосфери «Людина» та його реалізація у германських і слов'янських мовах (на матеріалі англійської та української фразеології) / Р. О. Іванів // Наукові Записки. Серія «Філологічна»: Вип. 24. – Острого : Національний університет «Острозька академія», 2012. – С. 94–96.

11. Кирилюк О. В. Словник авторських лексичних новотворів Павла Тичини / Ольга Кирилюк // Мовотворчість Павла Тичини у дзеркалі третього тисячоліття : [збірник наукових праць; відп. ред. Г. М. Вокальчук]. – Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2011. – С. 181–264. – (Лексикографічна серія «Українська індивідуально-авторська неографія» ; вип. 5).

12. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : [монографія] / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : ВД Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.

13. Кононенко В. І. Сила слова / В. І. Кононенко. – К. : Рад. школа, 1976. – 116 с.

14. Максимчук В. В. Короткий словник авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини / В. В. Максимчук // Проблеми й перспективи авторської лексикографії. «Регіональний» словник поетичних неолексем (Рівненщина) / [відп. ред. Г. М. Вокальчук : вид. 2-е, випр. і доп.]. – Острого : Вид-во НаУ «Острозька академія», 2008. – С. 65–179. – (Лексикографічна серія «Українська індивідуально-авторська неографія» ; вип. 1).

15. Скаб М. В. Концептуалізація сакральної сфери в українській мові / автореф. дис... доктора. філол. наук: 10.02.01 / М. В. Скаб. – К., 2009. – 30 с.

16. Словник української мови : в 11 т. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980.

17. Тимочко О. Б. Словник авторських лексичних новотворів поетів-дисидентів 60–70-х років ХХ століття (на матеріалі В. Стуса, І. Калинця, І. Світличного та Г. Чубай) / О. Б. Тимочко // Словотворчість шістдесятників. Василь Стус. Ігор Калинець. Іван Світличний. Григорій Чубай : [збірник наукових праць ; відп. ред. Г. М. Вокальчук]. – Острого : Вид-во НаУ «Острозька академія», 2010. – С. 158–477. (Лексикографічна серія «Українська індивідуально-авторська неографія»; вип.. 4).

18. Чепуріна І. В. Емотивні дієслова як база іменного словотвору (семантико-функціональний аспект) / автореф. дис... канд. філол. наук. : 10.02.02 / І. В. Чепуріна; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Сімферополь, 2003. – 20 с.

Перелік умовних скорочень:

АГр – Грицай А. Бандура – душа моя : [збірник поезій різних років] / Анатолій Грицай. – Рівне : Рівненська друкарня, 2008. – 100 с.

Бабій7 – Бабій С. Україна під Сатаною : [політична поезія] / Степан Бабій. – Рівне, 1997. – 58 с.

ГЙ1 – Царик Г. М. Одкровення : [лірика] / Григорій Царик. – Рівне : Волинські береги, 2007. – 268 с.

ГЧ – Чубай Г. Говорити, мовчати і говорити знову : [вірші] / Григорій Чубай ; передм. М. Рябчука. – К. : Молодь, 1990. – 144 с.

ДХ – Драй-Хмара М. П. Вибране / М. П. Драй-Хмара. – К. : Дніпро, 1989. – 542 с.

П8 – Павлюк І. З. Магма : [лірика і драматизовані поеми] / Ігор Павлюк. – Львів : Світ, 2005. – 280 с.

П12 – Павлюк І. З. Десята планета : [поеми, п'єси, вірші для дітей середнього та старшого шкільного віку] / Ігор Павлюк. – Луцьк, 2012 (рукопис).

Мит1 – Огієнко І. Твори. Том перший : Філософські містерії : [містерії] / Митрополит Іларіон. – Вінніпег : Trident Press Ltd., 1957. – 336 с.

МР3 – Рильський М. Т. Зібрання творів : у 20 т. / М. Т. Рильський. – К. : Наукова думка, 1983. – Т.3 – 1983.

НД3 – Диб'як Н. Зозулі мого саду : [збірка поезій] / Неоніла Диб'як. – Рівне : НУВГП, 2009. – 92 с.

ОБ – Богачук О. А час не жде... : [вибране] / Олександр Богачук. – Рівне : Волинські береги, 2003. – 364 с.

ОП2 – Пухонська О. Я. Вогонь : [поезії] / Оксана Пухонська. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2009. – 96 с.

ПВ2 – Велесик П. Листя у слідах : [поезія] / Петро Велесик. – Костопіль : Роса, 2006. – 116 с.

ПССП-01 – Рудь О. М. Поетичне слововживання складних прикметників та дієприкметників: Словник. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2001. – 270 с.

Стус2 – Стус В. Твори у 4-х т., 6-ти кн. – Т. 3; книга 1: Палімпсести / В. Стус. – Львів : Просвіта, 1999. – 486 с.

Стус3 – Стус В. Твори у 4-х т., 6-ти кн. – Т. 3; книга 2: Палімпсести / В. Стус. – Львів : Просвіта, 1999. – 495 с.

Стус5 – Стус В. Час творчості / Dichtenzeit / В. Стус. – К. : Дніпро, 2005. – 701 с.

СУ – Українець С. Непорочність кола : Вірші та поема. – К. : Укр. письменник, 1992. – 79 с.

Таран1 – Таран А. Жита і багнети. – К : Дніпро, 1990. – 255 с.

Тимчак – Тимчак М. Співаниця : [поезії] / Микола Тимчак. – К. : Рад. письменник, 1987. – 86 с.

ЗМІСТ

Вокальчук Галина

«ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ» – НАУКОВИЙ ПРОЕКТ КАФЕДРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПРОФЕСОРА К. Ф. ШУЛЬЖУКА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	3
---	---

РОЗДІЛ 1

ДІЛИМОСЯ ДОСВІДОМ

1. ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Деменчук Олег

СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЛЕКСИКИ В ПЕРСПЕКТИВІ ЗІСТАВНО- ТИПОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	12
---	----

Совтис Наталія

ДИСГАРМОНІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ НА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ	21
--	----

2. ГРАМАТИКА

Кузьмич Оксана

ПИТАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНОСТІ/НЕЕЛЕМЕНТАРНОСТІ ОДИНИЦЬ У СИНТАКСИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ К. Ф. ШУЛЬЖУКА	28
--	----

Шкарбан Тамара, Смаглюк Іванна

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОЇ СТРУКТУРИ СКЛАДНИХ КОНСТРУКЦІЙ ІЗ ОДНОРІДНОЮ СУПІДРЯДНІСТЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ШІСТДЕСЯТНИКІВ)	33
---	----

Щербачук Наталія

ТИПОЛОГІЇ ВИСЛОВЛЕНЬ У ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ: ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ	37
---	----

3. ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Шевчук Тамара

ФУНКЦІЙНА ТРАНСПОЗИЦІЯ ЕМОТИВНОЇ ЛЕКСЕМИ СТРАХ У СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	43
---	----

4. НЕОЛОГІЯ

Гаврилюк Наталія

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ У ПОЕЗІЇ НЕОКЛАСИКІВ (ЗА ЧАСТОТНІСТЮ КОРЕНЕВИХ МОРФЕМ АВТОРСЬКИХ НОМІНАЦІЙ)	48
---	----

Семенюк Ольга

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КІЛЬКІСНИХ ПІДРАХУНКІВ В АНАЛІЗІ СЕМАНТИКО-СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ ПАВЛА ТИЧИНИ	53
--	----

5. ОНОМАСТИКА

Максимчук Віталій

ПРОБЛЕМИ ПРАВОПИСУ ІНШОМОВНИХ АНТРОПОНІМІВ У ФУТБОЛЬНОМУ ДИСКУРСІ	59
--	----

Руда Олена

ЗМІНИ МОВНОГО ЛАНДШАФТУ КИЄВА: ЧИННИКИ Й ТЕНДЕНЦІЇ	64
--	----

6. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Стишов Олександр

НОВОЗАПОЗИЧЕНІ ФРАЗЕМИ-АНГЛІЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	72
--	----

7. ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Сербина Татьяна, Андрощук Ирина

ПРЕЦЕДЕНТНІЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ В ГАЗЕТНОМ ТЕКСТЕ	81
---	----

8. ПРОБЛЕМИ МОВНОЇ ОСВІТИ

Головата Лариса

КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ У СИСТЕМІ РОБОТИ З ВИВЧЕННЯ ПРОСТОГО УСКЛАДНЕНОГО РЕЧЕННЯ	87
---	----

Мельничайко Володимир, Криський Мирослава

УЧНІВСЬКІ ТЕКСТИ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ УРОКІВ МОВИ	93
---	----

<i>Ричагівська Юлія, Хмуровська Тетяна</i> ОРФОЕПІЧНІ ПОРУШЕННЯ В МОВЛЕННІ ТЕЛЕЖУРНАЛІСТІВ РІВНЕНЩИНИ	100
---	-----

РОЗДІЛ 2

ГРАМАТИЧНІ ОДИНИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНОМУ ТА ФУНКЦІЙНОМУ АСПЕКТАХ

<i>Гаврилюк Юлія, Звизник Марія</i> СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДНОПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ СВІТЛАНИ ТАЛАН)	104
--	-----

<i>Нестерук Юлія</i> СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ІМПЕРАТИВНИХ РЕЧЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА)	108
--	-----

<i>Нижник Олеся</i> КАУЗАЛЬНІ ВІДНОШЕННЯ В СКЛАДНОСУРЯДНОМУ РЕЧЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО «ДИВО»)	111
---	-----

<i>Подерня Ірина</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	114
--	-----

<i>Римар Зоряна</i> ПОВТОР ЯК СИНТАКСИЧНО-СТИЛІСТИЧНА ДОМІНАНТА ПОЕЗІЇ ДМИТРА ПАВЛИЧКА	117
--	-----

<i>Харкевич Юлія</i> КАТЕГОРІЯ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ В СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІЙ СТРУКТУРІ РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ В. ШКЛЯРА «ЗАЛИШЕНЕЦЬ. ЧОРНИЙ ВОРОН»)	120
--	-----

РОЗДІЛ 3

ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА НЕОЛОГІЯ

<i>Білецька Ольга</i> СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА ТА ЮРІЯ КЛЕНА	124
---	-----

Ліпкевич (Тимочко) Ольга

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВОТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ
ПОЕТІВ-ДИСИДЕНТІВ128

Метелюк Ірина

ОСОБЛИВОСТІ СЛОВНИКОВОГО ПРЕДСТАВЛЕННЯ АВТОРСЬКИХ
НОВОТВОРІВ ІЗ СЕМАМИ 'ЕМОЦІЯ', 'ПОЧУТТЯ' В УКРАЇНСЬКІЙ
ПОЕЗІЇ ХХ – ХХІ СТОРІЧ134

Мормуль Руслана

СЛОВОПОШУКИ ДМИТРА ПАВЛИЧКА142

Паюк Оксана

ЛЕКСИЧНІ НОВОТВОРИ В МОВІ СУЧАСНОЇ АВТОРСЬКОЇ ПІСНІ145

Подерня Ірина, Смаглюк Іванна

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ
ПОЕТІВ РІВНЕНЩИНИ150

Радько Оксана

БІБЛІЙНО-ХРИСТИЯНСЬКІ СЛОВА-СИМВОЛИ В СЕМАНТИЧНІЙ
СТРУКТУРІ АВТОРСЬКИХ ПРИКМЕТНИКОВИХ НОВОТВОРІВ154

Хоменко Анна

СЛОВОВІР ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ІМЕННИКІВ НА
ПОЗНАЧЕННЯ КОСМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ У ПОЕЗІЇ ХХ СТОЛІТТЯ162

РОЗДІЛ 4 ОНОМАСТИКА

Попко Марія

НЕОФІЦІЙНА АНТРОПОНІМІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ
В КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННЯ166

Скорук Денис

ВЛАСНІ НАЗВИ ПЕРСОНАЖІВ РОМАНУ ІВАНА БАГРЯНОГО
«ТИГРОЛОВИ»170

Скорук Дмитро

АНТРОПОНІМІЯ ПОВІСТІ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО
«КАЙДАШЕВА СІМ'Я»173

РОЗДІЛ 5 ДІАЛЕКТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ

Дячок Катерина

МОТИВАЦІЯ ФІТОНІМІВ У ГОВІРЦІ СЕЛА СМОРОДСЬК
ДУБРОВИЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ177

Крищук Ірина

НАЗВИ СТРАВ ЗИМОВОГО ЦИКЛУ СВЯТ У ГОВІРЦІ с. ЗЛАЗНЕ
КОСТОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ181

Мазяр Вікторія

ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТНОГО СЛОВОТВОРУ В УКРАЇНСЬКИХ
ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ184

Плескач Ірина

ЛЕКСИКА ОБРЯДОВИХ СТРАВ СВЯТ ЗИМОВОГО І ВЕСНЯНОГО
ЦИКЛІВ У ГОВІРЦІ СЕЛА КРУПОВЕ ДУБРОВИЦЬКОГО РАЙОНУ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ188

РОЗДІЛ 6 ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО. ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ. ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Богун Юлія

ОСОБЛИВОСТІ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА ПРИКЛАДІ
НОМІНАЦІЙ «ТЕРМІН» І «ТЕРМІНОСИСТЕМА» В УКРАЇНСЬКІЙ
І АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ192

Бондаренко Ольга

МОВНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ІДІОСТИЛЮ АВТОРА ХУДОЖНЬОГО
ТВОРУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)194

Пономаренко Марія

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДЕМІНУТИВІВ ТА АУГМЕНТАТИВІВ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ЧЕСЬКУ196

Шистеров Ігор

ВІДДІЄСЛІВНА АДВЕРБІАЛІЗАЦІЯ В ЧЕСЬКІЙ
І УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ200

Шитова Ольга

СТАРΟΣЛОВ'ЯНСЬКА (ЦЕРКОВНОСЛОВ'ЯНСЬКА) МОВА:
ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА РОЛЬ У ФОРМУВАННІ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ ...205

РОЗДІЛ 7 ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Зазуляк Юлія

АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ В ПЕРЕДНОВОРІЧНОМУ
КОНТЕКСТІ 216

Камишанова Тетяна

ВІД ТЕЛЕГРАФУ ДО ІНТЕРНЕТУ: ЯК МЕДІА ВПЛИВАЮТЬ НА ЗМІСТ
ТА ЯКІСТЬ 221

ІМ'Я В НАУЦІ

Radana Merzová

PROFESOR JOSEF ANDERŠ A OLOMOUCKÁ UKRAJINISTIKA 226

НАУКОВА ХРОНІКА

Ричагівська Юлія

У МІЖНАРОДНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ «ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ
МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ» (м. Рівне, РДГУ, 28 травня 2015 р.) 230

Кірілкова Наталя

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СЕМІНАРИ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ
«ДІАЛЕКТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ НА ТЕРЕНАХ РІВНЕНЩИНИ»
(м. Острог, 6 червня 2014 р.; м. Сарни, 22 травня 2015 р.) 232

НЕЗАБУТНІ

Галина Вокальчук, Оксана Кузьмич

ПРОФЕСОР ЇРЖІ МАРВАН У РІВНОМУ 235

Архангельська Алла

ВІН БУВ ЗАКОХАНИЙ У СЛОВО: IN MEMORIAN ПРОФЕСОРУ
ЇРЖІ МАРВАНУ 239

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 242

Наукове видання

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Збірник наукових праць учасників VI Міжнародних наукових читань
«Лінгвістичні студії молодих дослідників»
пам'яті професора К. Ф. Шульжука
(Рівне, 25 травня 2016 р.)

Випуск 7

Головний редактор *Вокальчук Г. М.*

Заступники головного редактора *Гаврилюк Н. В., Щербачук Н. П., Ричагівська Ю. Є.*

Комп'ютерна верстка *Крушинської Н. О.*

Художнє оформлення обкладинки *Олексійчук К. О.*

У дизайні обкладинки використано портрет
професора К. Ф. Шульжука (автор – О. Г. Сорока)

Лінгвістичні студії молодих дослідників: Збірник наукових праць учасників VI Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників» пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, 25 травня 2016 р.). – Рівне : РДГУ. – Вип. 7. – 2016. – 252 с.

ISBN 978-966-2254-33-4

Collection of scientific articles “Linguistic studies of young researchers”. – Vol. 7. – Rivne : RSHU, 2016. – 252 p.

ISBN 978-966-2254-33-4

The collection includes articles of participants of the VI International scientific readings “Linguistic studies of young researchers” to the memory of Professor K. F. Shulzhuk (Rivne State Humanitarian University, May 25, 2016). The writings discussed urgent issues of modern Ukrainian language, Ukrainian language history, linguistic and idiosyncratic, neology, language culture.

For teachers, graduate students, students-philologists.

Адреса редколегії:

кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету, вул. Остафова, 31, м. Рівне, 33000.

Формат 100x70/16. Папір офсетний. Друк цифровий

Ум. друк. арк. 20,47. Гарнітура «TimesNewRoman».

Наклад 100 прим. Віддруковано: ФОП Кукса Ю.А.